

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Eylül 2018 • No: 126

Krizin Sorumlusu Biz Değiliz! Bedelini Neden Biz Ödeyelim?

Siyasi iktidar ve sermaye sahipleri acı ilacı bize içirmek için tam bir körleştirme operasyonu yürütüyor. "Aslında ekonomik kriz yok, ülkemize karşı ekonomik savaş açıldı, dış mihraklar büyümemizi istemiyorlar" diyor. Milli duygularımız kabartılarak, tam bir duygusal iklim eşliğinde gerçeklerin üzeri örtülmek isteniyor.

İşçiler, emekçiler, kardeşler!

Türkiye ekonomisi büyük bir çöküşle karşı karşıya. Henüz tam bir çöküş gerçekleşmiş ve kriz tüm yıkıcılığıyla ortaya çıkmış değil. Ama ekonominin içine girdiği dar boğazın bedelini bize ödetmeye başladılar bile! Gelecek aylarda önümüze daha büyük bir fatura koyacaklar. Oysa bu krizi biz yaratmadık. Öyleyse krizin faturasını neden biz ödeyelim?

Kardeşler, siyasi iktidar ve sermaye sahipleri acı ilacı bize içirmek için tam bir körleştirme operasyonu yürütüyor. "Aslında ekonomik kriz yok, ülkemize karşı ekonomik savaş açıldı, dış mihraklar büyümemizi istemiyorlar" diyor.

Milli duygularımız kabartılarak, tam bir duygusal iklim eşliğinde gerçeklerin üzeri örtülmek isteniyor. "Onların doları varsa bizim de Allahımız var" diyorlar. En hassas yönümüzü kullanıyorlar. Hislerimizle davranmamızı, körü körüne peşlerine takılmamızı, acı ilacı kutsal şerbet gibi içmemizi istiyorlar.

Hakikate giden yol daima sarp ve engeli olmuştur. Ama zor olsa da hakikati açıklamak; işçilerin birlik ve dayanışmasını, sınıf kardeşliğini sağlamak bizim görevimizdir. Öyleyse gerçekleri tek tek açıklayarak ilerleyelim: Bu kriz, "döviz krizi" değildir. Bu kriz, "rahip krizi" değildir. Yani Türkiye ABD'nin istediği rahibi geri

vermediği için, Trump iki tweet attığı için, Türkiye'den ihraç edilen kimi ürünlere ek gümrük vergisi getirdiği için kriz patlamadı. Ekonomik kriz zaten başlamıştı, mevcut rejimin varlığı ve politikaları onu daha da azdırdı. Kriz aylardır “geliyorum” diyordu. Zaten 2019 seçimleri bu yüzden 24 Haziran'a alınmadı mı?

Kardeşler!

Bu kriz bir kapitalist krizdir. Sermayenin açgözlülüğünün yol açtığı bir krizdir. **Kapitalist sömürü düzeninde üretimin temel amacı insanların refahı ve mutluluğu değildir.** Asıl amaç kâr elde etmektir. İnsanların alım gücünün sınırları ve pazarın kapasitesi hesaba katılmaz. Her kapitalist daha fazla yatırım yapmak, daha fazla üretmek, işçileri daha fazla sömürmek ve daha fazla kâr elde etmek ister. Türkiye'deki kapitalistler de daha fazla yatırım yapmak ve kâr elde etmek için dışarıdaki bankalardan büyük krediler aldılar. AKP hükümeti, önüne arkasına bakmadan bu kredilere devlet güvencesi verdi, kefil oldu. ABD ve Avrupa ülkelerinden alınan borçlarla inşaat şirketleri haddinden fazla konut ve gökdelen yaptılar. Hükümet, köprü ve havalanı gibi büyük inşaat projelerini bu kredilerle finanse etti. Türkiye'deki bankalar, dışarıdaki bankalardan düşük faizle aldıkları kredileri içeride herkese rahatça dağıttılar. Böylece ev, araba ve ihtiyaç kredisi alanların sayısı hızla arttı.

Ekonomi büyüyor, bankalar kredi dağıtıyor, evler ve arabalar satılıyor, tüketim artıyor ve patronların kârı katlanıyordu. AKP hükümeti ise ekonomiyi büyüttüğünü, Türkiye'nin güçlendiğini, herkesin bizi kışkırdığını söyleyerek gurur duymamızı ve onu desteklememizi istiyordu. “Güçlü Türkiye” diyordu. Türkiye'nin şaha kalktığını, Osmanlı gibi cihan devleti olacağımızı söylüyordu. Oysa “Güçlü Türkiye”de tek büyüyen, kârını artıran sermaye sınıfı oldu. Bizim payımıza ise düşük ücret, ağır çalışma koşulları, fazla mesailer, iş kazaları ve iş cinayetleri düştü. Bu arada dışarıdaki bankalardan alınan krediler katlandı ve Türkiye'nin dış borcu 450 milyar doları aştı. Yani sermaye sınıfının kâr hırsı, dış borcun şişmesine ve çevrilemez bir noktaya gelmesine neden oldu. Kriz çanları çalmaya başlamıştı.

Bu süreçte Türkiye'ye gelen, borsaya giren, devlet tahvili alan yabancı sermaye de daha az gelmeye başladı. “Sıcak para” denen sermayenin gelmemesi ve hatta çıkıp gitmesinin çeşitli nedenleri var. Ama kurulan yeni rejim ve onun Türkiye'yi tüm ülkelerle kavgalı hale getiren dış siyaseti, sermayenin kaçışında etkili olmuştur. Tüm sorunların anında çözüleceği ve istikrar sağlanacağı iddia-

Bu kriz bir kapitalist krizdir. Sermayenin açgözlülüğünün yol açtığı bir krizdir. Kapitalist sömürü düzeninde üretimin temel amacı insanların refahı ve mutluluğu değildir. Asıl amaç kâr elde etmektir. İnsanların alım gücünün sınırları ve pazarın kapasitesi hesaba katılmaz.

sıyla demokratik hak ve özgürlükler ortadan kaldırılmış, her alanda iktidar ipleri tek elde toplanmıştır. Böylece Türkiye bir aile şirketi gibi yönetilmeye başlanmıştır. Bu rejimin iç ve dış siyaseti ekonomiyi daha da kırılgan hale getirmiş, yabancı sermayenin güven bunalımı artmıştır. Neticede Türkiye, eskisi gibi düşük faizle kredi alamadığı gibi, istediği koşulları bulamayan yabancı sermayenin kaçışı da hızlanmıştır. Tüm bu gelişmelerin sonucunda, dolar karşısında lira sürekli olarak değer kaybetmiştir. Trump'ın açıklamaları, kırılgan ekonomik yapı nedeniyle doların sıçramalı yükselişine ve krizin gözle görülür hale gelmesine neden olmuştur.

Kardeşler!

Kapitalist açgözlülüğün, kapitalist kâr düzeninin yol açtığı krizi gözlerden ırak tutmak istiyorlar. Mevcut rejimin bu krizi azdırıp büyüttüğünü görmeyelim istiyorlar. Üretimin ve ticaretin dolara bağlı olduğu bir dünyada, “dolardan size ne, ister dolar ister dolmaz” diyerek aklımızla

alay ediyorlar. Bu da geçer, sabredin diyorlar. Ama bu arada iğneden ipliğe her şeye yüksek oranda zam yapıyor. Gerçek enflasyon daha şimdiden yüzde 30'a dayanmış bulunuyor. Bunun anlamı; ücretlerimizin hızla eridiği, alım gücümüzün hızla düştüğüdür. “Dolardan size ne” diyenlere sesleniyoruz: Lüks yaşamınıza biraz ara verin ve en ucuz bir markete girerek temel gıda maddelerinin fiyatlarını bir inceleyin!

Hesap kitap yapmadan 450 milyar dolarlık krediyi biz almadık. Ekonomi büyürken devasa kârları biz cebimize indirmedik. Mevcut rejimin krizi azdıran politikalarını biz belirlemedik. Yani bu krizi biz yaratmadık. Fakat patron örgütlerini temsil eden TOBB'un üst düzey yetkilisi, “şirketlerin borcu, 81 milyon Türkiye vatandaşının borcu haline geldi” diyebiliyor. Saldırı altındayız, aynı gemideyiz diyerek hedef şaşırtıyor ve krizin faturasını önümüze koyuyorlar. Nitekim daha şimdiden birçok işyerinde sosyal hak kesintileri, ücretsiz izinler ve kimi işyerlerinde işten atmalar başlamıştır.

Kardeşler, asıl saldırı altında olan biziz! Asıl saldırı altında olan işçi sınıfıdır! Eğer gerçeklerin farkına varmazsak, eğer oynanan oyunları görmezsek, eğer yanlış yola girersek, milli duygularımız okşanacak ama bu krizin tüm bedeli bize ödetilecek! Hangi partiye oy vermiş olursak olalım biz işçi sınıfıyız. Bu yüzden bir an önce ayılmalı, gerçekleri görmeli ve aramızdaki her türlü kısır tartışmayı bir kenara koyarak haklarımız için ortak mücadeleye girişmeliyiz. “Krizin bedelini biz değil patronlar sınıfı ödesin” diyerek birleşmek, yan yana gelmek ve dayanışma içinde olmak zorundayız! ■

“Biz Bir Aileyiz!”

■ İzmir’den bir emekli işçi

“Biz bir aileyiz!” Bu cümle tanıdık gelmiş olmalı hepimize! Her biriniz en az bir defa duymuştur. Ben kaç defa duyduğumu hatırlamıyorum. Çünkü birden çok patronum oldu. Bu madrabaz sınıfı sanki aynı anadan doğmuş gibiler! Birinin bildiğini hepsi biliyor! Birinin söylediğini hepsi söylüyor! Bizlere söyledikleri yalanları sıralasak buradan köye yol olur!

Mesela çok çalıştırıp az vermek için, “biz bir aileyiz!” derler. İşlerin zamanında yetişmesi için “bu cenazeyi elbirliğiyle kaldıralım!” derler. Ama en yakınımız öldüğünde bile bize izin vermezler. Hele şu “aynı gemideyiz” sözü kulağımızdan hiç eksik edilmez! Bu sözler hayatında bir kerecik olsun vapura, gemiye binmemiş işçi-emekçileri derin düşüncelere gark edecek cinsten! Titanik filmini izleyenlerin gözünde filikalarla kimlerin kurtarıldığı canlanır mutlaka. Ve içleri hınçla, öfkeyle dolar. Çok şükür artık havaalanı olmayan ilimiz kalmadı! Büyük kentlerde her dakika bir uçak kalkar. Ama uçağa hayatında bir defa olsun binememiş işçi-emekçi sayısı binebilenlerden çok fazladır. Bir akrabam geçen sene 70 yaşından sonra hayatında ilk defa uçağa binmiş. Uçak bulutların arasından giderken “bu Almanya’ya ne çok kar yağıyor” demiş oğluna. Olsun, “biz bir aileyiz”, gitmesek de, görmesek de, binmesek de, yemesek de, içmesek de, kahrır çeken taraf hep biz olsak da, geminin kral dairesinde onlar gününü gün ederken biz makine dairesinde forsa olsak da “biz bir aileyiz!”

İşte bir “biz bir aileyiz!” yutturmacısı daha! Dün kardeşimin evine ziyarete gitmiştim. Eşi çalıştığı işyeriyle ilgili dert yandı. İşe börekçi olarak başladığını ve patronla

anlaşmalarının böyle olduğunu söyledi. Bir günde iki işçi olarak yüzlerce tepsi börek yaptıklarını anlattı. Kendilerine verilen aylık ücretin karşılığı 15 tepsi börek tutarındaymış. Patron peyderpey birçok işçiyi işten atmış. Yerlerine de yeni işçi almamış. Üstelik görevlerinin dışında başka bir sürü iş daha yıkmışlar işçilerin üzerine. Homurdanmaya başlayan işçileri birbirlerine karşı kıskırtmanın dozunu arttırmış patron. Bir süre de böyle yürütmüş küçük gemisini. İşçilerin homurtusu artmaya başlayınca işçileri toplayıp başlamış “biz bir aileyiz, bu ekmek teknesi benim değil sizindir. Hep birlikte kazanıyoruz. Bir aile olduğumuzu unutmayın” demiş. İşçilerden biri “geçen ay da ‘biz bir aileyiz’ dediniz. Ama 10 kişiyi işten attınız. Madem biz bir aileyiz. Neden onları işten attınız? Ben konuştuğum için gelecek ay beni de işten atarsınız. Böyle aile mi olur Cemal Bey?” demiş.

Bizim gelin hanım bunları anlattı. Sonra da “ağabey ne yapmamız lazım? Benim senemin dolmasına bir ay kaldı” dedi. Ben de “ilk önce o konuşan işçi arkadaşınıza sahip çıkmak lazım. İkincisi bir atasözünde der ki, ‘su uyur, düşman uyumaz!’ Sizin patron bütün patronlar gibi kurnaz. Sistemin kuralı ne ise ona göre davranıyor. Kendi sınıfının bilgisinden yararlanıyor. Siz de uyanık olacaksınız. Kendi sınıfınızın ihtiyacı neyi gerektiriyorsa ona göre davranacaksınız. Yani birlik olacaksınız. Bütün patronlar kendi sınıflarının çıkarlarını, analarını babalarını tanıdıkları gibi tanır, bilirler. Ya işçiler? İşte biz de kendi sınıfımızın mücadele tarihinden öğreneceğiz. Tarihimizde ne mücadeleler var! Bir tek işçiyle başlayıp çoğalan o kadar çok örnek var ki. Vermiş olduğum gazeteyi göstererek, “işte elindeki işçi Dayanışması tam da bunun için var” dedim. ■

Telefon Kırıcıları!

■ Gebze'den bir metal işçisi

Bir grup işçi arkadaşısıyla birlikte, fabrikadaki mola saatinde işin yorgunluğunu üzerimizden bir nebze olsun atmak için dinleniyorduk, dinlenirken de sohbet ediyorduk. Son haftalarda ülkenin gündemi çok hareketli olduğundan biz de hararetle doları, yükselen enflasyonu, ücretlerin erimesini konuşuyorduk. Bu sırada bir işçi arkadaşım telefonundan bir Youtube videosu açtı. “Bakın işte bizi yıkmaya çalışan Amerika’ya karşı böyle yaparsak kazanırız” dedi. Amerikan dijital ürünlerine boykot konusunu işleyen bir videoda Iphone telefonunu kıran adam videosunu gösterdi. Hep birlikte videoyu izledik. Bir adam elinde balyozla yere koyduğu 5 Iphone marka telefonu teker teker kırıyor. Videodaki adam “darbe vız gelir”, diye bitiriyor çekimi. Bu video dışında da onlarca video vardı, hepsinde de insanlar aldıkları Iphone marka telefonları kırıyor.

Video sonunda bir arkadaşım “Iphone marka telefon kullanmamalıyız, bunlar hep bizi bağımlı yapmak istiyorlar. Ben Vestel kullanıyorum, yerli markaları kullanmalıyız” dedi. Bunun üzerine diğer bir arkadaşım “oğlum hangi dünyadasın, hem Iphone telefonunu gidip para vererek alacaksın, sonra da boykot ediyorum diyerek kıracaksın, böyle boykot mu olur? O videonun sonunda da Iphone marka telefonun müziği çalıyor, zaten bunların hepsi hikâye” dedi. Başka bir arkadaşım “peki Vestel marka telefon yerli mi?” diye bir soru attı ortaya. Başka bir arkadaşım cevap olarak, “benim bildiğim sadece ka-

sası ve önemsiz parçaları yerli diğer parçaları, çip gibi, ithal geliyor” dedi. Sohbet böyle devam ederken bir işçi arkadaş da “ben bu tür şeylere, boykotmuş falan, güvenmiyorum. Bugün kırarsın yarın ülkenin politikası değişir, bu sefer tekrar alırsın. Türkiye’nin yarısından çoğu dışa bağımlı, hemen hemen her şeyi dışarıdan alıyoruz, ne boykotundan bahsediyorsunuz? Ben gerçekten boykot yapacaklarını düşünmüyorum, gerçekten de boykot almamaktır, alıp kırmak değil ki” dedi. Sohbetimiz uzayacaktı ama mola saatimizi geçmiştik ve hemen çalışmaya başladık.

Ülkeyi yönetenler ve medya başta kriz, Türkiye’nin Amerika ile yaşadığı gerilim gibi konularda olmak üzere toplumu yalan yanlış “bilgilerle” zehirliyorlar. Gazetelerde ve sosyal medyada karmakarışık yüzlerce “bilgi” dolaşiyor. Apple ürünlerini boykot etmek, telefon parçalamak bir anda patladı. Bunun üzerine Türk patronları da kendi ürünlerini satmak için yarışa girdiler. Gururla yerli diyerek kendi markalarını pazarlamaya çalıştılar. Bir de yüzde yüz yerli diye pazarladıkları telefonların gerçekte yüzde 90’ı, ekran camından, işlemcisine, grafik kartından, işletim sistemine kadar, Amerikan malı olmasına rağmen bile bile yalan söylüyorlar. Patronlar kazanacakları kâra bakarlar. Onlar için hangisi kârlı ise ona yönelirler, çıkarları gereği ABD ile bir dost bir düşman olurlar. Ama sıra işçi ve emekçilere gelince onları üç-beş telefon kırma görüntüsüyle aldatıyorlar. Siyasi iktidar için dün düşman olanların bugün dost olduğu, bugünün düşmanlarının dünün dostu olduğu bir ortamda bakalım önümüze daha neler gelecek. ■

Şekerin Faturası İşçiye!

■ İstanbul'dan bir gıda işçisi

Şeker fabrikaları işçilerin ve sendikaların itirazlarına rağmen AKP hükümeti tarafından özelleştirildi. Türkiye’de faaliyette bulunan 25 şeker fabrikasından 13’ü kısa sürede çeşitli sermaye gruplarına adeta peşkeş çekildi. Doğuş Gıda, Tutgu Gıda, Kayseri Şeker, Albayrak Turizm Seyahat İnşaat Ticaret A.Ş. gibi yandaş şirketlerce şeker fabrikaları ihale usulü satıldı.

Özelleştirilen şeker fabrikalarında bir yandan insan sağlığına ciddi anlamda zarar veren nişasta bazlı şeker üretimi gerçekleştirileceği, diğer yandan bu fabrikalarda çalışan işçilerin, işsizliğe, zorunlu emekliliğe, sürgüne maruz kalacakları ortadaydı. Nitekim geçtiğimiz Temmuz ve Ağustos aylarında, özelleştirilen şeker fabrikalarında ilk işten atmalar da başlamış oldu.

Temmuz ayında basında yer alan haberlerde Turhal Şeker’de çalışan 100 işçinin, başka işletmeye gönderilmek suretiyle işten atılmaya zorlandığı yer aldı. Ağustosta basında yer alan haberlerdeyse işten atılan şeker işçilerine her geçen gün yenilerinin eklendiğini gördük. Devri gerçekleşen 7 şeker fabrikasında işten çıkartılan işçi sayısı 775’e ulaştı. Çorum Şeker Fabrikasında 92 işçi, Elbistan Şeker Fabrikasında 31 işçi, Erzurum Şeker Fabrikasında 149 işçi, Erzincan Şeker Fabrikasında 157 işçi ve Muş Şeker Fabrikasında 346 işçi işten atıldı. Şeker fabrikalarında 811 kişi de emekliliğe zorlandı.

Böylece özelleştirmeler öncesinde “hiçbir işçinin işten atılmayacağı” sözlerinin içi boş olduğu bir kez daha yaşanıp görüldü. Özelleştirmeler işten atmaların, sendikasılaştırmanın, daha da ağır ve kötü şartlarda çalışmanın önünü açıyor. Sermaye grupları bu fabrikaları talan ederken fatura işçi ve emekçilere kesiliyor. ■

İtibar Onlara Yoksulluk Bize!

■ Esenyurt'tan bir işçi

Gazeteler şöyle listelemiş: Ejder Meyveli Smoothie (Chia tohumu eşliğinde), Efuli (Liçi meyvesi eşliğinde), Aloevera (Starex meyvesi eşliğinde), Orman Meyveli Special, Bahçe Naneli Limonata, Taze Sıkılmış Portakal, Taze Sıkılmış Greyfurt, Taze Sıkılmış Havuç, Taze Sıkılmış Elma. Pataşur içerisinde Çerkez Tavuğu, Zencefilli Somonlu Suşi, Tartalet içerisinde Antakya usulü Humus, Susamlı Levrek Simidi, Aydın usulü kuzu çöp şiş...

Gazetelerin yazdığına göre, 30 Ağustos gecesi Saray'da davetlilere verilen yemeğin menüsü bu! Evet, "yerli ve milli" bir menü! Sadece övünmek yetmez arkadaşlar, dişimizi daha çok sıkmalı ve daha çok çalışmalıyız. Tasarruf yapmalıyız tasarruf! Sonuçta aynı gemideyiz canım! Eğer hayat pahalılığı ve ekonomik kriz karşısında dişimizi sıkmamızı tembihleyenlerin sözünü dinlemezsek, bu yemekler nasıl verilecek? Türkiye'nin itibarı yerle bir olur maazallah! Biz işçiler bu yemeklerin ismini telaffuz etmekte bile zorlanıyor, ismi geçen çoğu yemeğin neye benzediğini bilmiyoruz. Ama olsun onların da dediği gibi "itibardan tasarruf olmaz!" Benimki de laf işte!

Herhalde bakanlar, kaymakamlar da "itibardan tasarruf olmaz" diyorlar. Trabzon'un Of ilçesi kaymakamı Eyüp Fırat geçtiğimiz günlerde makam odasını yeniledi. 41 bin lira vererek son derece görkemli bir makam odasına kavuşmuş, hayırlı olsun! Çok itibarlı görünüyor doğrusu. Yine geçtiğimiz günlerde bir bakan için kiralanan Mercedes marka makam aracı için aylık 37 bin lira kira ödendiği ortaya çıktı. Ne olmuş yani canım? İtibar, itibar, itibar! Duymuşsunuzdur; Arjantin'de de G20 Dijital Bakanlar toplantısı yapıldı. Türkiye'yi de temsilen toplantıya Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank gitti. Bakan toplantıya özel uçağıyla gitmeyi uygun görmüş! Toplantıya tarifeli uçakla katılan Endonezyalı mevkidaşına da dönüş yolunda kıyak yapmış! Koskoca bir bakan, dünyanın en büyük 16. ekonomisine sahip Endonezya'nın bakanı tarifeli yolcu uçağıyla yolculuk mu yaparmış? Yahu maazallah itibar kaybeder adam! Bakanımız da mevkidaşını özel uçağına davet etmiş ve geçerken bırakmış! "41 feet yüksekte diploması!" Yok canım ben demiyorum, malum

gazeteler böyle duyurdu haberi...

Kardeşler 16 yıldır iktidarda olanların içeride ve dışarıda uyguladığı politikaların, lükslerinin, itibarlarının faturasını bizlere kesmeye çalışıyorlar. Bir yandan "itibardan tasarruf olmaz" diyorlar ama bu "itibara" bizleri ortak etmiyorlar öte yandan bizlere "aynı gemideyiz" diyerek patronların dış borcunun 81 milyon vatandaşın borcu olduğunu söylüyorlar Bu büyük çelişkileri görmemizi istemiyorlar. Bizleri sömürmekten vazgeçmeyenler, kendi konforlarından, makamlarından, ayrıcalıklarından, itibarlarından tasarruf etmeyi akıllarına bile getirmeyenler zaten yarı aç yarı tok yaşayan biz işçilerden fedakârlık beklediklerini söylüyorlar. Şu bir gerçek ki onların itibarı yükseldikçe, biz işçilerin itibarı iki paralık oluyor! Onların itibarı demek bizim acımız, sefaletimiz, yükümüz demek! Onlar saraylarında, makamlarında, rezidanslarında, villalarında lüks ve sefahat içinde yaşarken bizler sürekli artan

vergiler, ardı ardına gelen zamlar içinde debelenip duruyoruz. Önceden ay sonunu zar zor getirirken şimdi ayın ortasını getiremiyoruz. Halen bizden fedakârlık yapmamızı istiyorlar. Bizim oylarımızla seçilen milletvekilleri, bakanlar adeta bizimle dalga geçiyor. "Ortada kriz falan yok bunlar dış güçlerin oyunu, her şey yolunda!" diye açıklamalar yapıyorlar.

lar. Bu açıklamalar bile aslında ayrı dünyalarda yaşadığımızın göstergesi! Peki, bizi yönetenlerle ayrı dünyalarda yaşarken, nasıl aynı gemide olabiliriz? Gözümüzün içine baka baka bizleri kandırıyorlar ve her koşulda onları desteklememizi istiyorlar.

Yıllardan beri yoksulluk, yokluk içinde yaşıyoruz. Ekonomi büyüyordu, patronların cepleri, banka hesapları büyüyordu ama bizler hep yoksul kaldık. O zaman kimse bizimle kâr paylaşmadı. Bugün ekonomi darboğaza girdi, kursağımızdan giren iki lokmaya da göz dikmiş durumdadır, zararı bize ödetmek istiyorlar. Yani bize şöyle sesleniyorlar: "YEMEĞİ BİZ YEDİK HESABI SİZ ÖDEYİN!" Bu haksızlıklara artık yeter dememiz gerekiyor mu? Bu krizin faturasını oluşmasında payı olanlar ve bizi yıllardan beri üç kuruşa sömüren patronlar ödesin! ■

Krizin Faturası İşçilere Kesilirken, Tepkiler Artıyor

3. Havalimanı inşaatında direniş

3. Havalimanı şantiyesinde çalışan binlerce işçi; iş kazalarına, kötü çalışma koşullarına, kötü yemeklere, sağlıksız yatakhanelere karşı 14 Eylülde iş bırakarak direnişe geçti. Havaalanının 29 Ekimde yapılacağı duyurulan açılışa yetiştirilmesi için işçilere yoğun baskı uygulanıyor. Ağır çalışma koşulları nedeniyle sık sık iş kazaları ve iş cinayetleri gerçekleşiyor. İşçileri balık istifi taşıyan servis araçları kaza yapıyor. 25 binden fazla işçinin çalıştığı şantiye alanında, şu ana kadar çok sayıda işçinin öldüğü ama ölümlerin birçoğunun gizlendiği ifade ediliyor. Ancak havaalanının inşaatını üstlenen İGA firması yönetimi, işçilerin haklı tepkisine neden olan sorunlara çözüm üretmek yerine, jandarmayı işçilerin üzerine saldı. Jandarma su ve gazla işçilerin haklı eylemine müdahale etti.

Eylemin büyüklüğü karşısında geri adım atan yönetim, işçilerin taleplerinin karşılanacağını açıkladı. Ancak protokol yapmayı kabul etmedi. Bunun üzerine işçiler direnişe devam etme kararı aldılar. Gece yarısı saat 03.00'da işçi koşullarının kapıları kırılarak, aralarında İnşaat-İş Sendikası üye ve yöneticilerinin de bulunduğu yaklaşık 600 işçi gözaltına alındı. Yandaş medyada, isyanın dışarıdan gelen kişilerce başlatıldığı algısı yaratılmaya çalışıldı. Fakat işçiler gözaltına alındıktan kısa bir süre sonra, şantiyedeki iş güvenliği sorununun ciddiyetini gözler önüne seren, biri ağır iki işçinin yaralandığı bir iş kazası daha gerçekleşti.

DİSK/Dev Yapı-İş ve İnşaat-İş sendikaları 16 Eylülde ortak bir basın açıklaması yaptı. Açıklamada, işçilerin can güvenliğinin olduğu bir şantiyede çalışmak, tah-

takurusu olmayan yataklarda yatmak, doğru düzgün yemek yiyebilmek, insanca muamele görmek istedikleri ifade edildi. İş güvenliği önlemlerinin alınması talep edildi. Şantiyeye İGA tarafından kurulan bir sorgu merkezinde işçilere kaba dayakla gözdağı verilmeye çalışıldığı belirtildi.

Sermaye sınıfı ve siyasi iktidar, işçilerin hakkını aramasına tahammül edemiyor. Krizin faturasının işçilere kesilmek istendiği bir ortamda, işçi eylemlerinin yayılmasından ve tüm işçilere örnek oluşturmamasından korkuyor. Bu yüzden hakkını arayan işçilerin dışarıdan kışkırtıldığını söyleyerek eylemleri karalamaya çalışıyor.

Mercedes işçileri erzak yardımlarına göz diken yönetime geri adım attırdı

Mercedes yönetimi tarafından işçilere verilen erzak ve altın yardımına göz dikilmişti. Yönetim yılda ikişer defa verilen çeyrek altının ve erzak yardımının 2018 ve 2019'da birer defaya düşürülmesi kararı alındığını işçilere duyurmuştu. Bahane olarak ekonomik krizi gösteren yönetimin bu saldırısına işçiler çeşitli eylemlerle karşı koydular. 20 yılı aşkın süredir Mercedes'te çalıştıklarını ve bu haklarını her yıl aldıklarını dile getiren işçiler, kazanılmış haklarından vazgeçemediler. Mercedes işçileri yemekhanede çatal-kaşık eylemleri, vardiya giriş-çıkış saatlerinde slogan ve konuşmalarla tepkilerini ortaya koydu. 11 Eylül'de Aksaray'da bulunan kamyon fabrikası ile İstanbul Hoşdere'de bulunan otobüs fabrikalarında başlayan eylemler neticesinde Mercedes yönetimi geri adım atmak zorunda kaldı.

Türk Metal üyesi Mercedes işçileri 20 yıl önce günde

6 otobüs üretirken erzaklarını eksiksiz aldıklarını, şimdi 14 otobüs ürettikleri halde erzaklarına göz dikilmesinin kabul edilmediğini belirtmişlerdi. Kriz gerekçesiyle tasarrufun kendi haklarından yapılmak istendiğine dikkat çeken işçiler, hayat pahalılığı karşısında ücretlerinin günden güne eridiğini vurgulamışlardı. Ek iş yapmak zorunda kaldıklarını, eşlerinin de çalıştığını, ancak bu şekilde geçinebildiklerini söyleyen işçiler, yaptıkları eylemlerle yönetime geri adım attırmayı başardılar.

Tüpraş işçileri başardı

İzmir Aliağa'daki Tüpraş Rafinerisinde vardiya sisteminde değişiklik dayatmasına karşı işçiler, 12-14 Eylül arasında iş bırakma eylemi gerçekleştirdi. Tüpraş önünde yapılan açıklamada, önceki toplu sözleşme döneminde işveren yetkililerinin vardiya sistemini değiştirmekle ilgili taleplerinin Petrol-İş Sendikası tarafından kabul edilmediği hatırlatıldı.

Açıklamayı okuyan Petrol-İş Sendikası Aliağa Şube Başkanı Ahmet Oktay, işçilerin üzerindeki iş yükünün arttığını, 2006'da Tüpraş'ın özelleştirilmesinden sonra her yıl işletmenin üretim kapasitesinin ve kârının işçiler sayesinde arttığını, buna karşın bakım gruplarındaki ek-sik personelin tamamlanması gerektiğini ifade etti. Toplu sözleşme dönemine 3 ay kaldığını hatırlatan Oktay, mevcut vardiya uygulamasının devam etmesi gerektiğini, bunun için mücadeleden kaçmayacaklarını söyledi.

İlk gün iki saatlik iş bırakma eyleminin tüm gün iş bırakma eylemine dönüşmesi üzerine Tüpraş yönetimi, işçilerin mücadelesi karşısında geri adım atmak zorunda kaldı. Petrol-İş Sendikası Aliağa Şube Başkanı Ahmet Oktay, taleplerinin kabul edildiğini, söz konusu değişikliğin yapılmayacağını açıkladı.

Flormar ve Cargill işçileri buluştu

Sendikalaştıkları için işten atılan Cargill işçilerinin direnişi sürüyor. Türk-İş'e bağlı Tek Gıda-İş Sendikasında örgütlenen işçiler, 17 Nisandan beri hakları için direniyorlar. İşçiler, 13 Eylülde Bursa'dan Cargill'in İstanbul'da bulunan genel merkezine bir yürüyüş başlattılar. Çeşitli kentlerden geçen işçiler, 17 Eylülde Gebze'deki Flormar işçileriyle buluştular. Petrol-İş Sendikasına üye olan ve

haklarını aradıkları için işten atılan Flormar işçilerinin direnişi 4 aydan fazladır devam ediyor.

16 Eylül gecesini Gebze Kent Meydanında geçiren Cargill işçileri, gün doğar doğmaz Flormar işçilerini ziyaret etmek için yola düştüler. Bu ziyaret, sınıf dayanışmasının anlamlı bir örneği oldu. Ziyaret için Gebze Organize Sanayi Bölgesine gelen Cargill işçileri, burada Flormar işçileri ile buluştular ve direniş alanına kadar birlikte yürüdüler. Şarkılar söyleyip sloganlar haykırarak yürüyen direnişçi işçilere Petrol-İş ve Tek Gıda-İş sendikalarının yöneticileri, çeşitli işyerlerinden temsilciler ve demokratik kitle örgütleri destek verdi. Yürüyüş boyunca ortak sloganlar atan direnişçi işçiler, haklı mücadelelerini çevre fabrikalardaki işçi kardeşlerine duyurdular. Yürüyüş boyunca sendikanın ses aracından işçilerin mücadele ve dayanışma şarkıları çalındı. İşçiler bu ezgilere coşkuyla eşlik ettiler.

Gebze'den gece konaklayacakları Kartal'a doğru yürüyen Cargill işçileri, Tuzla Şifa Mahallesi'nde polis tarafından gözaltına alındı. Serbest bırakıldıktan sonra yürüyüşlerine devam eden işçilere yönelik polisin baskısı sürdü. Kararlı bir şekilde yürüyerek Cargill genel merkezine ulaşan işçiler, burada bir basın açıklaması gerçekleştirerek haklı mücadelelerini sürdüreceklerini duyurdular.

Süperpak'ta grev sürüyor

Süperpak işçilerinin 20 Haziranda başlayan grevi sürüyor. Patronun sıfır zam dayatması sonucu İzmir, Antep ve Karaman'daki üç fabrikanın işçileri aynı gün greve çıktılar. İşveren, işçilerin örgütlü olduğu Selüloz-İş sendikasını devre dışı bırakmak için çeşitli hilelere başvuruyor. İşçilerse grevlerine sahip çıkarak patronun ayak oyunlarına karşı mücadele ediyorlar. Nöbet çizelgesi oluşturan işçiler, fabrika önündeki grev çadırında grevlerini birlikte sürdürüyorlar. İşçiler, ücretlerine net 380 lira zam talep ediyor. Gece zammının 70 kuruşa, yılda iki defa ödenen erzak yardımının 115 liraya, yıllık izin harçlığının 190 liraya, bayram yardımlarının 240 liraya, aylık ödenen yakacak yardımlarının da 80 liraya çıkarılmasını, yıllık 4 liralık kıdem zammı ve 200 lira giyim yardımı talep ediyor. Patronsı siparişlerdeki düşüşleri öne sürerek sıfır zam ve 2 yıl boyunca çalışma garantisi öneriyor. ■

Dünyadan İşçi Mücadeleleri

Avustralyalı kadın emekçiler “eşit işe eşit ücret” için mücadele ediyor

Pek çok ülkede işçiler düşük ücretlere ve kötü çalışma koşullarına karşı çeşitli mücadeleler veriyorlar. Avustralyalı kadın kreş öğretmenleri de düşük ücretlere “artık yeter!” dediler. 350 farklı kreşten yaklaşık 7 bin kadın emekçi, 18 ayda 4 grev gerçekleştirdi. Son olarak 5 Eylülde greve çıkan işçiler, bir yürüyüş gerçekleştirdiler. Yaptıkları yürüyüşte dünyanın birçok yerindeki kadın işçilerin de taleplerinden biri olan “Eşit İşe Eşit Ücret!” talebini öne çıkardılar. Saatlik 22 dolar ücret alan eğitimciler, ülkedeki ortalama ücretlerden daha düşük olan bu ücrette %35 zam istiyor. Erkeklerin kadınlardan yaklaşık %15 daha fazla ücret aldığı Avustralya’da, kreş öğretmenleri cinsiyet ayrımcılığına son verilmesi ve kadın işçilerin erkeklerle eşit ücret alması için mücadele ediyor.

Hindistan’da kadınlar şiddete, tacize, tecavüze ve açlığa karşı yürüdü

Hindistan’da kadına yönelik şiddet her geçen gün artıyor. Kadınlar sokakta, işyerlerinde, evlerinde şiddete maruz kalıyor, taciz ve tecavüze uğruyor. Son yıllarda çocuklara yönelik kaçırma, taciz, tecavüz vakaları da artmış durumda. Kadınlar çalışmalarını engellenerek eve kapatılıyor. Bu duruma tepki gösteren emekçi kadınlar 4 Eylülde bir protesto yürüyüşü gerçekleştirdiler. Ülkenin dört bir tarafından toplanan binlerce kadın parlamento binasına yürüdü. Bir araya gelen kadınlar 2014 yılında başa gelen hükümeti, Başbakan Modi’yi ve kadına yönelik cinsiyetçi politikaları protesto etti. Yağmurlu havaya rağmen gerçekleştirilen yürüyüşte Hindistan’da kadına yönelik işlenen suçlarda mahkûmiyet oranının sadece %19 olduğu, her 4 tecavüzcüden üçünün serbest kaldığı vurgulandı. Suçluların cezalandırılmasını isteyen kadınlar

aynı zamanda iş ve daha yaşanabilir ücret talebini de dile getirdiler.

ABD’de öğretmenler düşük ücretlere hayır diyor!

ABD’nin başkenti Washington’da öğretmenler maaşlarına zam talep ediyorlar. Sağlık hizmetlerinin, gıda ürünlerinin fiyatlarının her geçen gün artması, ancak maaşlarında herhangi bir artış olmaması eğitim emekçilerini harekete geçirdi. Maaşlarına %19 oranında zam talep eden öğretmenler, grev silahını kullanıyorlar. Devlet okullarının açıldığı 5 Eylülde Puyallap ve Tacoma bölgelerindeki öğretmenler greve çıktılar ve bu bölgelerde okulların açılmasını engellediler. Binlerce öğretmenin katıldığı grev büyük destek gördü. Eğitim ve sağlık hizmetlerinin ücretsiz olması gerektiğini söyleyen, daha kaliteli eğitim isteyen öğrenciler ve veliler de greve destek veriyorlar. Washington’un diğer bölgelerinde öğretmenlere %25’e kadar zam yapıldığını dile getiren emekçiler, talep ettikleri zammı alana kadar mücadeleye devam edeceklerini söylüyorlar.

Rusya’da emeklilik yaşının yükseltilmesi protesto edildi

Rusya’da emeklilik yaşının yükseltilmek istenmesine karşı on binlerce insan meydanlara çıktı. Ülke ekonomisi açısından mali bir zorunluluk olduğu belirtilerek duyurulan yeni emeklilik yasasıyla birlikte, 2019’dan itibaren erkekler ve kadınlar için emeklilik yaşı kademeli olarak artmaya başlayacak.

2 Eylülde, St. Petersburg ve Moskova gibi büyük şehirler başta olmak üzere, ülkenin pek çok bölgesinde binlerce işçi, yasanın geri çekilmesi için seslerini yükseltti. Yasa ilk başta emeklilik yaşının kadınlar için 55’ten 63’e, erkekler için ise 60’tan 65’e çıkarılmasını içeriyordu. Ge-

len tepkilerin ardından Devlet Başkanı Putin, yasanın yeniden düzenlenerek kadınlar için emeklilik yaşının 63'e değil 60'a yükseltileceğini duyurdu. Ancak buna razı olmayan emekçiler, yasada ısrarcı olan hükümeti protesto etmeye devan ediyor. Ülke genelinde gerçekleşen eylemlerde yüzlerce kişi, Putin aleyhine sloganlar attığı için şiddet gördü, gözaltına alındı.

Sendikaların yaptığı açıklamaya göre yeni emeklilik yaşı ile pek çok işçi emekli olamadan yaşamını yitirmiş olacak. Ortalama erkek ömrünün 66 olduğu Rusya'da, erkek işçilerin neredeyse %43'ünün emekli olamadan hayatlarını kaybedeceği belirtiliyor. İşçiler yıllarca çalışmanın karşılığında mezarda emeklilik anlamına gelen yasayı kabul etmeyeceklerini belirtiyorlar.

Almanya'da ırkçılığa karşı kardeşlik sesleri yükseliyor

Ekonomik kriz ve savaş atmosferinin gittikçe yayıldığı dünyada, yaşadıkları ülkeyi terk etmek zorunda kalarak umut yolculuğuna çıkan göçmenlerin sayısı her geçen gün artıyor. Göçmenlerin bir kısmı bu yolculuk sırasında can verirken, bir kısmı ülke sınırlarına çekilen tel örgülerle karşılaşılıyor. Bir ülkeye sığınma "şansına" erişmiş olanlar ise bin bir zorlukla yaşam mücadelesi vermeye devam ediyorlar.

Göçmenler için umut kapılarından biri olan Almanya'da, son dönemde pek çok gösteri meydana geldi. Bir taraftan ırkçı gösteriler ve saldırılar yaşanırken, diğer taraftan da yükseltelen nefret söylemlerine ve ırkçılığa, kitlesel gösterilerle karşılık verildi. Bir süredir çeşitli saldırılarla giderek kıskırtılmak istenen ırkçılık, geçtiğimiz haftalarda yaşanan bir kavgayla daha da arttırıldı. Chemnitz şehrinde yaşanan olayda, bir Alman'ın hayatını kaybetmesi sonucu, hedef tahtasına Irak ve Suriyeli göçmenler oturtuldu. Bu olay üzerine 1 Eylülde Almanya'nın

Hitler'i sahiplenen faşist partisi AfD'nin öncülüğünde çok sayıda kişinin katıldığı göçmen karşıtı protestolar gerçekleşti. İrkçı söylemlerle dolu pankartların taşındığı gösteride, göçmen insanlar dışlanarak "Halk Biziz!" sloganları atıldı. Göçmen karşıtlığı üzerinden AfD'nin başlattığı ırkçı eylemler devam ederken, bir taraftan da göçmen karşıtlığına tepki olarak binlerce kişinin katıldığı mitingler gerçekleşti. 2 Eylül Pazar günü Chemnitz'deki göçmen karşıtı protestolara tepki olarak düzenlenen yürüyüşe Berlin ve Hamburg üzerinden yaklaşık 20 bin kişi katıldı. Yürüyüşe katılanlar, yetkilileri kentteki limanları Akdeniz'deki göçmen kurtarma gemilerine açmaya çağırdılar. Akdeniz'de yaşanan can pazarına dikkat çekmek için turuncu can yeleği giyen göstericiler yüz binlerce göçmenle dayanışma içinde olduklarını gösterdiler.

Yine 2 Eylülde Almanya'nın başka kentlerinde göçmenlere karşı yürütülen ırkçı saldırılara karşı gösteriler devam etti. İslamofobi yaratarak mültecileri hedef gösteren faşist eylemlere karşı farklı inanç gruplarından insanlar anti-faşist eylemler düzenledi. "Köprü kur, duvar değil!" pankartıyla dayanışma vurgusu yapıldı. 2 Eylüldeki eylemlerin ardından 5 Eylülde Hamburg kentinde yaklaşık 10 bin kişinin katıldığı kitlesel bir eylem daha gerçekleşti. "Göçmenler Hoş Geldiniz" pankartıyla gerçekleştirilen eylemin ardından Almanya'nın pek çok kentinde göçmenleri destekleyen, ırkçılığa ve aşırı sağa karşı protesto gösterileri yapılmaya devam etti.

1 Eylül Dünya Barış Günü'nde Almanya'da gerçekleşen ırkçı saldırılar egemenlerin kirli politikalarının bir yansımasıdır. Almanya'da AfD gibi faşist/aşırı sağcı partinin öncülüğünde gerçekleşen saldırılar, başka ülkelerde farklı biçimlerde karşımıza çıkıyor. Fakat on binlerin "barış ve kardeşlik" seslerini yükselttiği eylemler gösteriyor ki egemenlerin ayrımcı politikaları emekçilerin dayanışmasının önüne geçemeyecek! ■

DHL Express İşçileri: 12 Eylül ile İşçi Sınıfını Örgütsüz Bırakmak İstediler

DHL Express işçileri sendikalaştıkları için, TÜMTİS'e üye oldukları için işten atıldılar ama boyun eğmediler. İşyeri önüne kurdukları ve haftaları, ayları, mevsimleri devirdikleri direniş çadırlarında onlarla bir sohbet gerçekleştirdik. 38. yıldönümünde, 12 Eylül askeri faşist darbesini ve darbenin sonuçlarını konuştuk.

“12 Eylül ile işçi sınıfını örgütsüz bırakmak istediler”

Sendikanın örgütlenme uzmanı Murat, dönemin Türkiye İşverenler Sendikası Başkanı Halit Narin'in sözünü hatırlatarak söze başlıyor; “Darbeden hemen sonra dedi ki «bu zamana kadar işçiler güldü, şimdi gülme sırası bizde!» Aslında bu cümle özetliyor; 12 Eylül darbesinin kime karşı, neden yapıldığını!” Ardından da ekliyor; “Darbeden önce sadece ekonomik grevler değil, dayanışma grevleri, siyasi grevler de örgütleniyordu. Şimdi bırakın siyasi grevleri; sendikalar ekonomik grevleri bile yapamaz oldu. O zamanlar sendikalılık oranı epey yüksekti. Ev kadınları, öğrenciler, mahalledeki insanlar da destek veriyorlarmış. Bugün DHL Express, Flormar ve Süperpak işçileri direnişte ama dayanışma ve destek çok sınırlı. Bunun nedeni de örgütsüzlük! 12 Eylül ile işçi sınıfını örgütsüz bırakmak istediler.”

12 Eylül askeri faşist darbesi ile dönemin mücadeleci işçilerinin ve genç işçi kuşaklarının deneyim alışverişinde bulunması sekteye uğratıldı. Böylece hak mücadelesine, geçmişine ve geleceğine karşı duyarsız bir gençlik yetiştirildi, yetiştiriliyor. Bu önemli noktaya parmak basıyor direnişçi işçiler, Ferhat; “Günümüzün gençliğine baktığımızda çoğunluğu tutuk, hakkını bilmeyen, günü kurtarmaya bakan, çıkarıcı ve bencil... Ama o dönem gençlik böyle değilmiş” diyor. Direnişçi Selçuk da Ferhat'ın bu sözlerine katkı yapıyor; “Evet özellikle gençlere bakalım. Ne kadarında politik bir bilinç var? Gençler mücadeleden uzak duruyor. Hazırcı bir kuşak yetiştirildi. Çok şey değiştirildi 12 Eylül'den sonra.” Sohbetimizin bu kısmını Ferhat tamamlıyor; “Tüm bu sonuçları düşündüğümüzde «maalesef darbe başarılı olmuş» diye geçiriyoruz içimizden”.

Bu hükümet döneminde işçilerin pek çok hakkına el konuldu

Dayanışma sınıf mücadelesi için çok önemlidir. Bir grevi, direnişi sınıf dayanışması güçlendirir. Ferhat; “12 Eylül'den sonra devam eden saldırılarla insanların bilinçlerini köreltiler. Hep «kafanı kaldırırsan ezeriz» mesajını verdiler. Sağ olun, siz desteğe geliyorsunuz ama 12 Eylül'den önceki süreçteki dayanışmayı bugün direnişlerde göremiyoruz” diyerek, 12 Eylül'ün etkilerine dik kat çekiyor. Ferhat; “Bugün de bu baskılar sürüyor, in-

sanlar dayanışmasını, bilinçlenmesini, mücadele etmesini istiyorlar” derken, Murat ise “bugün üstü kapalı şekilde 12 Eylül'ü aratan şeyler yapılıyor” diyor. Bu hükümet döneminde işçilerin pek çok hakkının gasp edildiğine değiniyor ve önemli bir uyarıda bulunuyor; “Hükümet ekonomik krizle birlikte kıdem tazminatı gaspını tekrar gündeme getirecek. Eğer karşı konulmazsa 1980 darbesinin bile kaldıramadığı kıdem tazminatını AKP hükümeti kaldıracak”.

Murat, şöyle devam ediyor: “Bugün de neredeyse 80 darbecilerinin ruhuna rahmet okutacak düzeyde işler yapılıyor. Örgütlülük, sendikalılık, dayanışma yok denecek kadar az. İşçiler yandaş sendikalara üye yapılıyor, hakkını arayanlar «terörist» ilan ediliyor.” Burada Ulaş söze giriyor, OHAL döneminde yapılan haksızlıkları anlatıyor. “Başarılı örnekler olursa insanlar cesaretlenir” diyor ve bir soru yöneltiyor; “Biz örgütlü olmasaydık, sendikamız olmasaydı işten atılmalar karşısında 400 gün direnebilir miydik?”

“Geçmiş deneyimlerin işçilere aktarılması lazım”

Selçuk; “Bence bu süreci atlamanın tek yolu var, eğitim!” diyor. Eğitim derken ne kastettiğini ise şöyle ifade ediyor: “Ortaokul, lise veya üniversiteden bahsetmiyorum. İnsanlara geçmişin deneyimleri anlatılırsa, buna ilişkin insanların bilinçleri gelişirse herkes sorgulamaya başlar. Geçmiş deneyimlerin işçilere aktarılması lazım. Okulda öğretilen kitaplarda yazmıyor bunlar. İnsanlar öğrenmesin, düşünmesin diye uğraşıyorlar” diyor.

Son sözü Murat alıyor: “12 Eylül işçi sınıfının örgütlülüğünü ortadan kaldırmak için yapıldı. İşçi sendikaları, dernekleri, örgütleri ortadan kaldırıldı, bunlar anlatılmalı, hatırlatılmalı! Buradaki arkadaşlar bir yıl önceki insanlar değil. Aslında direniş öğretiyor, pratik öğretiyor. İşçilere 80 darbesini anlatmak da, onun getirdiği sıkıntıları anlatmak da bizlere düşüyor. Başka bir yolu yok. Eğitim yeri burası yani mücadele alanları!” ■

Nasıl ve Kimin İçin Eğitiliyoruz?

■ UID-DER'li öğrenciler

Eğitim kelimesinin kökeni “eğmek”ten geliyor. Yani eğiliyor ve bir şekil alıyoruz. Peki, nasıl eğitiliyor ve kimin çıkarları temelinde şekil alıyoruz? İlkokul öğretmenlerimizin “okul insanı hayata hazırlayan yerdir” sözleri geliyor aklımıza ve düşünüyoruz: Nasıl bir hayata hazırlanıyoruz? İki kardeş öğrenci olarak nasıl bir eğitim tornasından geçtiğimizi yaşadıklarımızdan ve çevremizde gördüklerimizden yola çıkarak sizlerle paylaşmak istedik.

Henüz bebeklik dönemlerindeyken bile insan denen canlı yaşadığı dünyayı anlamaya çalışır. Etrafına bakar, nesnelere kurcalar, bazen kırar, bazen düşer ama öğrenmekten asla vazgeçmez. “Anne bunun adı ne?”, “Baba bu niye böyle?” sorularının ardı arkası kesilmez. Arkadaşlar edinir; oynadığı oyunlarda kendini tanır, yeteneklerini keşfeder, etrafındaki insanları tanır. Daha sonra okula başlar ve birkaç yıl sonra bu çocuklar soru soramaz, yaratıcı düşünemez hale gelir.

Burada eğitim sistemi önemli bir rol oynuyor. İçeriğine baktığımız zaman eğitimin amacının yaşadığımız dünyayı anlamak ve var olan sorunlara gerçek manada çözüm üretmek üzerine hazırlanmadığını görüyoruz. Burjuva eğitim bizden kalıplar halinde düşünmemizi istiyor. Bir sorunu çözmemizi değil, “formül”ünü öğrenmemizi istiyor. Yığınla materyal konuyor önümüze, anlamamıza ya da sorgulamamıza fırsat verilmeden hepsini ezberlememiz isteniyor. Hayallerimize, yeteneklerimize, fikirlerimize değer verilmiyor. Kimse bize “ne öğrenmek istiyorsun?” diye sormuyor bile. İlkokuldan itibaren amacımız sanki iyi bir eğitim almak değil de “daha iyi bir liseye” ve sonrasında “daha iyi bir üniversiteye” gitmek oluyor. Adeta bir yarışın içine girmiş gibi o sınavdan bu sınava koşuyoruz; sıra arkadaşımızı bir rakip olarak görüyoruz. İnsan düşünmeden edemiyor, neden herkes yeteneği olduğu

alanda bir eğitim görmüyor, neyin yarışı bu?

Elbette bu “yarış”ta eşit şartlarda yarışmıyoruz. Biz emekçi ailelerin çocukları devlet okullarında, kalabalık sınıflarda, bin bir imkânsızlıkla boğuşurken burjuvalar çocuklarını küçük yaşlardan itibaren özel okullarda, dil eğitimiyle, sanatla, sporla yetiştiriyor. Sonra bizlerden aynı sınavlara girip, aynı başarıyı göstermemizi bekliyorlar. Aile baskısı, gelecek kaygısı, sürekli başkalarıyla kıyaslanma duygusu en dinamik çağlarında gençliği çıkmaz bırakıyor. Her yıl onlarca arkadaşımız genç yaşta omuzlarına yüklenen bu yükün altından kalkamayıp yaşamına son veriyor. Binlercesi sınavlardan istediği puanı alamadığı için hayatta “başarısız” olduğunu düşünüyor.

“Şanslı” olanlarımız ise bir üniversite kazanıp mesleğini yapmaya başlayacağı günlerin hayalini kurmaya başlıyor. Binlerce liralık borcun altına giriyor, yıllarca emek verip mezun oluyoruz. Ancak çok geçmeden kapitalizmin çirkin yüzüyle bir kez daha karşılaşyoruz: Dışarıda bizim gibi mezun ve işsiz on binlercesi vardır! Bir umut “kendimizi geliştirmeye” karar veriyoruz. Gidip dil öğreniyoruz, bilgisayar öğreniyoruz. Ama bu sefer de dışarıda bizim gibi binlercesi vardır! Nihayetinde düşük ücretlere boyun eğmek zorunda kalıyoruz.

Bu sömürü düzeni bize olmayacak hayaller satıp, bizi sınıfımıza yabancılaştırıyor. Bizi sermayenin istediği vasıflarda yetiştirip, yine kendine ücretli köle yapıyor. Kapitalizm bilginizi, emeğinizi ve bizi değersizleştiriyor. Oysa başka bir dünya mümkün! Eğitimin gerçek amacına hizmet ettiği, gençlerin gelecek kaygısı duymadan özgürce öğrenebileceği ve öğrendiklerini sermayenin değil insanlığın çıkarları için kullanabileceği bir dünya yaratmak mümkün! Bizler geleceğin işçileri olarak sınıfımızı bilmeli ve böyle bir dünya yaratmak için mücadeleye katılmalıyız. Başka bir yol yok! ■

Eğitim Sistemi ve Çocuklarımız

İşçi aileleri için hiç değişmeyen sıkıntılardan biridir çocuklarının eğitim sorunu. Özellikle işçi aileleri için diyoruz çünkü patronlar ya da gelir düzeyi yüksek yöneticiler için çocuklarını gönderebilecekleri, kaliteli eğitim veren özel okullar olduğu sürece, eğitim sorunu diye bir sorun yoktur. İlkokuldan üniversiteye kadar bütün özel okulların kapısını başarıdan önce para açıyor! Ama işçi aileleri için öyle mi? Emekçi çocuklarının çok büyük bir kısmı devlet okullarına gidiyor. “Parasız eğitim” verildiği söylenen devlet okullarında da eğitimin hiç de parasız olmadığı herkesin malumu.

Servis ve yemek parası, kırtasiye parası gibi masraflar bir yana çocuklarının iyi bir eğitim almasını isteyen aileler devlet okullarında açılacak özel sınıflara çocuklarını kaydettirebilmek için 1000 liradan başlayan ek ödemeler yapıyorlar. Öğretmenler aynı, müfredat aynı ama sözde özel sınıf! Madem bu özel sınıflarda daha iyi eğitim verilebiliyor neden bütün sınıflar bu “özel”likten yararlanamıyorlar acaba? Ama iş bununla da bitmiyor. Lise ve üniversite için sınavlara giriyor çocuklarımız. Bu sınavlarda başarılı olabilmek için de Veli Efendi Hipodromundaki atlar gibi koşturuyoruz onları. O kadar ki okullar açıldığı günden itibaren adeta hapislik hayatı başlıyor. Ödevler, etütler, testler derken bir hikâye kitabının kapağını dahi açmayan çocuklarımız düşünmeyen, sorgulamayan, yaşamdan kopuk, asosyal, rekabetçi birer bireye dönüşüyor. Geleceğe hazırladığımızı zannettiğimiz çocuklarımızı farkında bile olmadan kendilerini bekleyen gelecekte habersiz, savunmasız ve korumasız bırakıyoruz.

Eğitim sistemi 16 yılda adeta yap-boz tahtası gibi oynanarak iyice bozuldu. Hem sınav sistemi hem de müfredat defalarca değiştirildi. Eğitim her geçen yıl daha da niteliksiz hale getirildi. Bu yıl ise liselere geçiş sınavı sisteminin beşinci kez değiştirilmesiyle aileler de, çocuklar da bir kez daha mağdur edildiler. Cumhurbaşkanı’nın “ben TEOG olayını istemiyorum” demesinin ardından iki gün içinde kaldırıldı TEOG. Yerine nasıl bir sistem getirildiği doğru düzgün anlatılmadı bile. Bu nedenle sınava 1 milyon çocuk girdi, pek çok öğrenci sınavdan ağlayarak çıktı. Oysa sınavla öğrenci alacak okulların kontenjanı 127 bin olarak belirlenmişti. Geri kalan yaklaşık 900 bin

öğrenci ise adrese dayalı yerleştirmeye göre tercih yaptı. Ancak tercih sistemindeki tutarsızlıklar yüzünden 91 bin öğrenci hiçbir okula yerleşemedi. Ek kontenjanla da yerleşemeyen öğrencilerin özel okula gitmek dışında bir şansı kalmayacak. Ancak bir işçi ailesinin çocuğunu nitelikli bir özel okula vermesi mümkün değil. Eğitim kalitesi olarak patron çocuklarının gittiği okulların yanından dahi geçemeyen bu okullarda, çocuklarını okutabilen sınırlı sayıda emekçi ise ancak bin bir fedakârlıkla bunu yapıyor. Fazla mesailerle, ek iş yaparak, canını dişine takarak karşılanıyor masraflar.

Diyelim ki güç bela iyi olduğunu düşündüğümüz bir lisede okuttuk çocuğumuzu. Ardından üniversite telaşı başlıyor. Sadece lisede aldığı eğitimle iyi bir üniversite kazanabilmesi çoğunlukla mümkün olmadığı için bu sefer de özel kurslara para yetiştirmeye çalışıyoruz. 12 yıllık bir maratonun ardından üniversiteye girmeyi başaran gençlerin çok büyük bir kısmı okuduğu 2 ya da 4 yılın ardından nihayet uğruna onca ter döktüğü geleceğiyle yüzleşiyor. 14-16 yılın ardından gelen işsizlik ya da düşük ücret gerçeğiyle yani! Bugün en fazla işsizliğin üniversite mezunları arasında olduğunu hatırlatalım.

Çocuklarının eğitimi anne ve babaların ortak sorunu olsa da emekçi kadınların daha fazla sorumluluk aldığı da bir gerçek. Öyle ki pek çok emekçi kadın çocuğuyla birlikte bir kez daha okul okuduğunu ifade ediyor. O halde sözümüz öncelikle emekçi kadınlara olsun. Emekçi kadın kardeşlerimiz; çocuklarınız için en iyisini istediğinizi, hatta bütün zamanınızı bunun için harcadığınızı biliyoruz. Ancak işçi sınıfına daha fazla yoksulluk, kötü çalışma koşulları ve işsizlik dışında bir şey sunamayan kapitalist sistemde sadece “iyi bir eğitim” almasını sağlayarak çocuklarımıza iyi bir gelecek sunamayız. Çocuklarımızın okul başarısını sağlamak kadar onları gelecekte neyin beklediğini, onların da tıpkı bizler gibi birer işçi olacağını anlatmak ve onları gerçek anlamda geleceğe hazırlamak gibi bir sorumluluğumuz da var. İçinde yaşadığı düzenin ve yarattığı sorunların farkında olan, hakkını bilen, rekabetin yerine dayanışmanın gerekliliğine inanan, kısacası bilinçli ve mücadeleci birer işçi olabilirse çocuklarımız işte o zaman onları geleceğe hazırlayabilmemiz demektir. ■

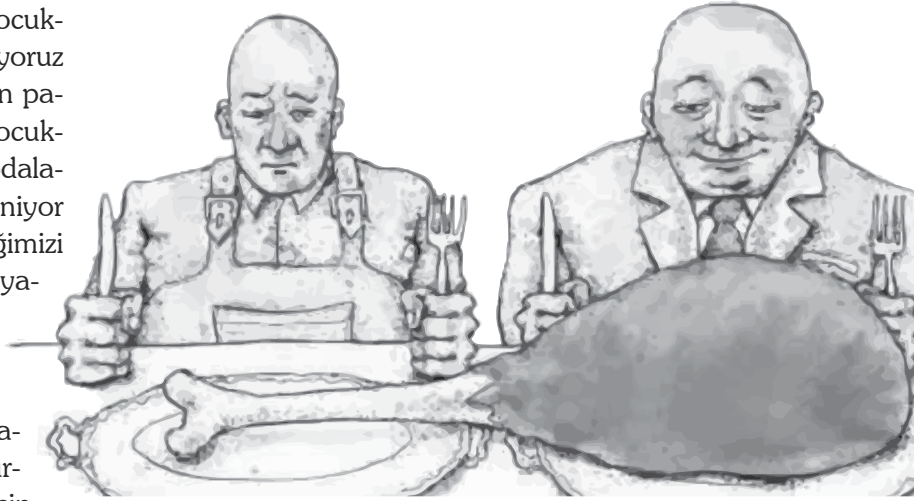
Yoksul Olmak Ayıp mı?

Yoksul olmak ayıp değil, yoksulluğumuzdan utanacak olan da bizler değiliz. Yoksul ya da zengin olmak sınıfsal bir durumdur. Kapitalist sömürü sisteminde hangi sınıfa ait olduğunuzu gösterir. Tüm zenginliği üreten işçi sınıfı bu düzende yoksuldur. Çünkü tüm zenginliğe sermaye sınıfı el koyuyor. Bizim elimize ise zorunlu geçim ihtiyaçlarımızı karşılamaya bile yetmeyen ücretlerimiz kalıyor. Elimize geçen ücretle sağlıklı ve kaliteli beslenmemiz, giyinme ve barınma gibi zorunlu ihtiyaçlarımızı istediğimiz gibi karşılamamız, çocuklarımızı doğru düzgün okutmamız, tatil yapmamız veya sosyal faaliyetlere katılmamız imkânsızdır. O halde yoksuluz! Ama milyonlarca insan reddediyor bu gerçekliği. Utanılacak bir eksiklik, onur kırıcı bir durum gibi algılıyor. Hâlbuki yoksul olduğumuzu reddedince yoksulluk ortadan kalkmıyor.

Alışveriş sırasında kredi kartının limitinin yetip yetmeyeceğini düşünürken endişe duyuyoruz birçoğumuz. Otobüs kartının yetersiz bakiye uyarısı vermesiyle telaşla ellerimiz delik ceplerimizi yokluyor. Sofrada önce çocuklarımızın tabaklarına yemek koyup, kalanı pay ediyoruz aramızda. Üstümüzde eskiyen giysilere rağmen, son paramızla ucuz bir oyuncak alıp güldürmek istiyoruz çocuklarımızın yüzünü. Kışın akşamdan akşama ısıtıyor odalarımızı doğalgaz ya da soba. Nadiren mutfağımıza sınıyor etli bir yemeğin kokusu. Etin hangi kısmını alabildiğimizi ise geçiyorum. Yatağa düşmedikçe hastaneye, çok yakınımlarımız olmadıkça düğüne, çağrılmadıkça misafirlığe gitmiyoruz çoğumuz. Her gün yaşadığımız bu durumu reddedebilir miyiz? Utanıp köşemize çekilerek yoksulluktan kurtulabilir miyiz gerçekten? Çalışanın kazanacağı, çalışmayanın mahvolacağı durmaksızın öğütlenirken, yeterince çalışmadığımız için mi yoksuluz yoksa?

İşitli gökdelenleri, kat kat binaları işçiler inşa ediyor, ama çoğunun başını sokacak evleri yok. İlmek ilmek kumaş işçiler dokuyor, birkaç parça giysisi dışında çoğunun yedeği yok. Binbir çeşit gıdayı eken, biçen, pişiren işçiler... Hastanelerde doğru dürüst tedavi olma imkânımız yok. Çocuklarımızı kaliteli ve yeteneklerini geliştirecekleri okullara gönderme durumumuz yok. Bunca yokluğun içinde çoğumuzun geleceğe, daha güzel bir yaşama dair beklentisi yok. Bu yokluğun nedeni, patronlar sınıfının ürettiğimiz zenginliğe el koymasındır. Birinin zenginliği diğerinin yoksulluğu pahasıdır çünkü. Yani yiyemediğimiz, giyemediğimiz, yaşayamadığımız, yokluğunu çektiğimiz ne varsa şu dünyada, sermaye sınıfının elindedir. Hem de fazlasıyla. Onlar varlık içinde yaşarken bizler yoksullukla boğuşuyoruz. Hayatımızdan, geleceğimizden çaldıkları üzerine inşa ettikleri düzenlerini ise biz işçileri aldatarak sürdürüyorlar.

Bir avuç sömürücü hırsız, dünyadaki tüm zenginliği elinde tutarken, yoksulluğun değil, tembelliğin ayıp olduğunu söylüyorlar. Yoksulluktan kurtulmak için çok çalışmak gerektiğini söylüyorlar. Peki, **işçiler çok çalışmadığı için mi acılı bir yaşam sürdürüyor?** Günümüzün yarısından fazlasını neden fabrikalarda geçiriyoruz öyleyse? Neden durmaksızın fazla mesailere kalıyoruz? Çok çalışmamıza rağmen neden en temel ihtiyaçlarımızı dahi karşılayamıyoruz? Çünkü aldığımız ücretler yetmiyor, daha elimize geçmeden eriyip bitiyor. Yetirebilmek için çareyi daha fazla çalışmakta aradıkça, gerçekliğin üzeri kapanıyor. Açlık sınırından bile az olan ücretlerle temel ihtiyaçların karşılanamayacağı bilinmiyor mu? Biliniyor. Öyleyse mesele çok çalışıp çalışmamak değil. Çok çalışıyoruz zaten ama çok çalıştıkça yoksullaşıyoruz! İşte kapitalist kâr düzeni böylesine akıl dışıdır! Çok çalışanlar daha da yoksullaşırken, sömürücüler zenginleştikçe zenginleşir.

Kardeşler, biz emek veren ve üretenleriz. Onlar zengin olmakla övünüp bizi yoksul olduğumuz için aşağılıyorlarsa, şunu haykıralım: Sizin zenginliğiniz bizim emeğimiz ve yoksulluğumuz üzerinde yükseliyor. Asıl siz utanın, sömürücüler! İşçi olmaktan, yoksulluktan gocunmak, utanmak ya da yoksulluğu reddetmek, patronların değirmenine su taşımaktan başka bir şeye yaramaz. Yoksulluktan kurtulmanın yolu, zenginlerin saltanatına son vermektir. Milyonlarca insanı yoksulluğa mahkûm eden bu akıl dışı sisteme dur demekten geçer. Kendi sınıfının kurtuluşu için mücadele etmekten geçer. **İşçiler bir araya gelip birbirine kenetlendikçe alırlar haklarını. Mücadele ettikçe, kazanırlar hak ettikleri bir yaşamı.** Telaşsız, endişesiz, kaygısız yarınlar yalnızca örgütlü mücadele ile elde edilir. Yoksul olmak ayıp değildir. Asıl ayıplanacak durum, dünyada onca bolluk ve zenginlik mevcutken, zenginliği milyonlarca insanın hizmetine değil, bir avuç sermayedarın hizmetine sunan bu kâr düzeninin varlığıdır. ■

İSTEMEM

İstemem, öpücükler ödenmesin parayla.
Satılmasın insan kanı.
Serin rüzgar satın alınmasın.
Kirayla tutulmasın soluduğumuz hava.
istemem, buğdaylar yakılmasın,
ekmek bağlanmasın pazarlığa.

istemem, kimsecikler üşümesin evlerde,
korkular sarmasın sokakları,
gözler bakmasın kanlı kanlı, düşmanca.

istemem, yalanlar dudaklarda saklanmasın,
milyonlarla dolmasın kasalar,
tıkılmasın namuslu insanlar zindanlara.

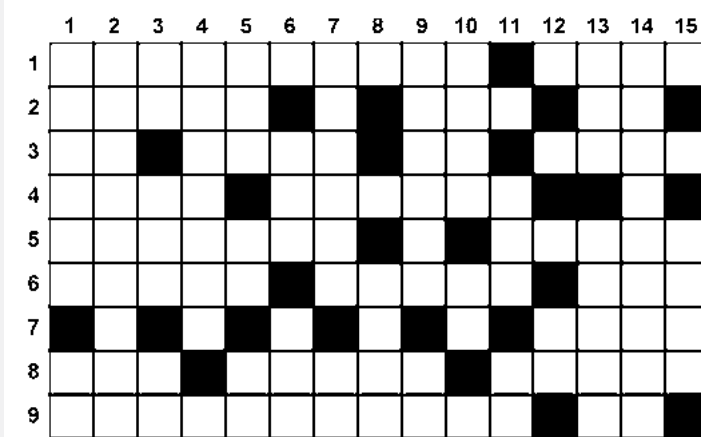
istemem, dilim dilim bölünmesin toprak,
istemem, denizler haraca bağlanmasın,
göklerde bayraklar dalga dalga savrulmasın,
apoletli rubalar içine girmesin insanlar.

istemem, katılmasın geçit törenlerine oğlum,
omuzlarında tüfeklerle ana kuzuları,
omuzlarında ölümlerle atılmasınlar savaşa.
istemem, tüfekler bir daha patlamasın,
tüfekler yapılmasın bir daha.

istemem, insanlar gizli gizli sevmesin,
insanlar gizli gizli ağlamasın,
insanlar türkü çığırmasın gizli gizli.

Angela Figuera Aymerich

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. Borçlu kişinin ticari anlamda zor duruma düşmesinden dolayı alacaklılar ile borcun ödemesinin bir plana bağlandığı ve bunun mahkeme tarafından onaylandığı anlaşma. İşletmek için bir yere ödünç verilen paraya karşılık alınan kâr.
2. Çöl arapları. Bir göz rengi. Emare.
3. Magnezyumun simgesi. Banka Sigorta Muamele Vergisi kısaltması. Kilogramın kısaltması. Bir elementin özelliklerini taşıyan en küçük parçası.
4. Değer. Mersin'in bir ilçesi.
5. Herhangi bir olayda belirleyici olan. Doğru, gerçek.
6. Kütahya'nın bir ilçesi. Kalıp izlerini önce kauçuğa, kauçuktan da kâğıda geçirmeye yarayan çift kopyalı baskı yöntemi, düz baskı. ABD'nin İn-

gilizce kısaltması.

7. Başka kimse, başkası.
8. Fakat. Bir işte yardımcı olarak çalışan erkek. Bir çeşit fal.
9. Kanla beslenen bir böcek. Uzunluk karşıtı.

Yukardan Aşağıya

1. Sanayide kalınlık ve incelikleri ölçmede kullanılan ölçüm aleti. Satrançta L biçiminde hareket eden taş.
2. Herhangi bir canlı varlık.
3. Niyobyumun simgesi. İşlenmemiş. Beddua.
4. Suç, kusur, töhmet.
5. Bir ağırlık ölçüsü birimi. Kısaca televizyon. Bir bağlaç.
6. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün kısaltması. Harcanmış emekten doğan yetki.
7. Kartal Tibet'in yönettiği, iki aile arasındaki kan davasını konu eden, Kemal Sunal'ın oynadığı film. Bir soru eki.
8. Belli zamanlarda, belli yerlerde ticari mal sergilemek amacıyla açılan büyük sergi.
9. ABD'de bir eyalet. Kurçatovyum elementinin simgesi.
10. Gerçek durum. Rütbesiz asker.
11. Toprağın kaymasını veya suyun akmasını önlemek için yapılan kalın duvar. Yazıklar olsun.
12. Galyumun Simgesi.
13. İlişkin. Gece gösterimi.
14. Yalıtım.
15. Birden ve sert bir biçimde ısırarak, yemek.

Geçen Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	D	E	V	A	L	Ü	A	S	Y	O	N	M	A	T	
2	İ	N	A	L	N	E	R	K	P	E	R	A			
3	F	A	Ç	A	A	N			E	Y	V	A	H		
4	A	L	T	A	A	S	A	L	A	K	D	V			
5	R	A	K	R	A	R	A	M	B	U	J	İ			
6	A	S	T	İ	A	Y	İ	N	K	A	L				
7	K	Y	O	T	O	C	O	Ş	K	U	T	A			
8	A	O	R	T	A	L	İ	R	H	Y	A				
9	N	O	E	Ş	C	A	R	İ	A	Ç	İ	K			

İşçilerin Sordukları/64

Gebe veya Emziren Kadın İşçilerin Hakları

Kadın işçiler hamilelik sürecinde ve doğumun ardından işyerlerinde çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Bu sorunlar hem annenin hem de bebeğin sağlığını ciddi bir şekilde tehdit ediyor. Yetersiz olmalarına rağmen gebe-emziren kadın işçilerin İş Kanunu'ndaki haklarını bilmeleri, bu haklara sahip çıkmaları önemlidir.

İş Kanunu'nda analık halinde kadın işçilerin hakları

4857 İş Kanunu'nun 74. maddesi ve Sağlık Bakanlığının hazırladığı "Gebe veya emziren kadınların çalıştırılma şartlarıyla emzirme odaları ve çocuk bakım yurtlarına dair yönetmelik", gebe ve emziren kadın işçilerin haklarını şöyle düzenliyor:

- Kadın çalışanlar, gebe olduklarının sağlık raporuyla tespitinden itibaren doğuma kadar geçen sürede gece çalışmaya zorlanamazlar.
- Gebe veya emziren çalışan günde 7 buçuk saatten fazla çalıştırılmaz.
- Gebe çalışanlara gebelikleri süresince, periyodik kontrolleri için ücretli izin verilir.
- Hekim raporu ile gerekli görüldüğü takdirde, gebe kadın işçi sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılır. Bu halde işçinin ücretinde bir indirim yapılmaz.
- Kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere toplam 16 haftalık süre için çalıştırılmamaları esastır.
- Çoğul gebelik halinde doğumdan önce çalıştırılmayacak 8 haftalık süreye 2 hafta süre eklenir.
- Sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar işyerinde çalışabilir. Bu durumda, kadın işçinin çalıştığı süreler doğum sonrası sürelerle eklenir.
- Yukarıda öngörülen süreler işçinin sağlık durumuna ve işin özelliğine göre doğumdan önce ve sonra gerekirse artırılabilir. Bu süreler hekim raporu ile belirlenir.
- Yeni doğum yapmış çalışanın doğumu izleyen bir yıl boyunca gece çalıştırılması yasaktır. Bu sürenin sonunda sağlık ve güvenlik açısından sakıncalı olduğunun sağlık raporu ile belirlendiği dönem boyunca gece çalıştırılmaz.
- İsteği halinde kadın işçiye, 16 haftalık sürenin tamamlanmasından veya çoğul gebelik halinde 18 haftalık süreden sonra 6 aya kadar ücretsiz izin verilir. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz.
- Kadın işçilere bir yaşından küçük çocuklarını em-

zirmeleri için günde toplam bir buçuk saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağını işçi kendisi belirler. Bu süre günlük çalışma süresinden sayılır. İşçi dilerse bu süreleri birleştirilip bir günlük izin şeklinde kullanabilir.

- Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 100 ilâ 150 kadın çalışanı olan işyerlerinde, emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine en çok 250 metre uzaklıkta bir emzirme odasının kurulması zorunludur.
- Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 150'den çok kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine yakın kreş kurulması zorunludur. Kreş, işyerine 250 metreden daha uzaksa işveren taşıt sağlamakla yükümlüdür.
- Oda ve kreşlerde, çocukların ihtiyaçlarına göre gerekli besinler, kahvaltılar ve yemekleri verilir. Yemek listeleri ve tamamlayıcı beslenmenin düzenlenmesinde işyeri hekiminin görüşleri alınır.
- Çocuklara ayrıca, günde 250'şer gram dayanıklı veya pastörize, yoksa kaynamış süt veya yoğurt verilir.
- Oda ve yurttarda, çocuklara psikososyal gelişimlerini sağlayacak okul öncesi eğitimlerin verilmesi sağlanır.
- Doğum izni bitiminden itibaren çocuğunun bakımı ve yetiştirilmesi amacıyla ve çocuğun hayatta olması kaydıyla kadın işçi ile üç yaşını doldurmamış çocuğu evlat edinen kadın veya erkek işçilere istekleri hâlinde birinci doğumda 60 gün, ikinci doğumda 120 gün, sonraki doğumlarda ise 180 gün süreyle haftalık çalışma süresinin yarısı kadar ücretsiz izin verilir. Çoğul doğum hâlinde bu sürelerle otuzar gün eklenir.

Elbette kapitalistler kadın işçilerin haklarını kısıtlamak için ellerinden geleni yapıyorlar. Daha fazla kazanç sağlamak isteyen sermayedarlar annelerin ve bebeklerin sağlığını hiçe sayarak gebe işçiye baskı yapıyor, emzirme izni için servis sağlamıyor, gebe-emziren kadının çalışma koşullarını sağlıklı hale getirmiyorlar. Emzirme odası ve kreş açmıyorlar. Bu durumun değişmesi için tüm işçilerin haklarının bilincinde olması, haklarını korumaya ve geliştirmeye çalışması, birlik olması büyük önem taşıyor. ■

Kim Bu Dış Mihraklar?

Kardeşler, geçen hafta 3. Havalimanı inşaatında işçiler çeşitli taleplerle eylemler yaptılar. Çünkü insanüstü bir tempoyla çalıştırılıyorlardı. Çok sık iş kazası oluyordu. Bu kazalarda kaç işçinin öldüğünü kimse bilmiyor. Servisler geç geliyor, işçiler yağmurun altında uzun süre bekliyordu. Yattıkları yataklarda tahtakuruları onlara rahat vermiyordu. Gece gündüz çalışıyor, paralarını tam alamıyorlardı. Şefler sürekli baskı uyguluyor, hakaret ediyorlardı. Sonunda işçilerin öfkesi patladı ve iş bırakma eylemine dönüştü. Ama bu haklı tepki bile bazı basın kuruluşlarınca “dış güçlerin kışkırtması” olarak yaftalandı. Ne yazık ki kimi insanlar gerçekleri sorgulamadan bu yalana inandı. İşte görüyorsunuz; “dış güçler” söylemi, hedef şaşırtmak için bir maymuncuk gibi her olayda kullanılıyor.

Son dönemde ne kadar çok sık duyuyoruz şu “dış güçlerin kışkırtması”, “dış mihrakların oyunu” gibi açıklamaları. Türk lirası değer kaybediyor, dolar yükseliyor; dış mihrakların oyunu! Ülke ekonomisi darboğaza giriyor; dış mihrakların oyunu! Enflasyon yükseliyor; dış mihrakların oyunu! Egemenler ne zaman hedef şaşırtmak, sorumluluğu üzerlerinden atmak, yanlış siyasetlerinin üzerini kapatmak isteseler hep aynı şeyi yapıyorlar. “Dört bir yanımız düşmanlarla çevrili” diyerek, “dış mihrak” diyerek emekçi halka bir hedef gösteriyor, başka ülkelere karşı milliyetçiliği körüklüyor ve işin içinden sıyrılıveriyorlar!

İktidara sorarsanız bu “dış mihraklar” Türkiye’nin büyümesini, güçlenmesini, dünyada sözü geçen bir ülke olmasını çekemiyor, hazmedemiyorlar. Meselâ birkaç ay öncesine kadar Almanya’nın, Avrupa’nın en büyük havaalanlarından biri olacağı söylenen 3. Havaalanı nedeniyle büyük bir kıskançlık içinde olduğu yazılıp çiziliyordu. Bu ve buna benzer yatırımların başta Almanya olmak üzere tüm “dış mihrakları” çileden çıkardığı anlatılıyordu. Almanya’ya ve Batı’ya karşı milliyetçilik körükleniyordu. Ama basında havaalanı inşaatında kaç Alman şirketiyle birlikte çalışıldığı, Almanya’nın bu inşaatından kaç ihale aldığı, ne kadar para kazandığı asla yazılmıyordu elbette. Sadece “dış mihrak” olarak Almanya’ya “Eyy Almanya, eyy Merkel” diye başlayan cümlelerle hitap ediliyor, milli duygular okşanıyordu. Hatta Merkel Nazi artığı olmakla suçlanıyordu. Alman gazeteciler tutuklanıyor, herkesin

iktidarın politikalarına destek vermesi gerektiği söyleniyordu. Fakat işe bakın ki Almanya bugünlerde “dostumuz”, “müttefikimiz” oluverdi!

Hatırlarsınız, 3 sene önce Rusya ile kanlı bıçaklı olmuştuk. Türkiye Rusya’nın savaş uçağını düşürmüş ve ilişkiler gerilmişti. Rusya’nın Türkiye’ye doğal gaz satmayacağı gündeme gelmiş, “doğal gaz vermezsen verme, tezek yakarız” söylemi ortalığı kaplamıştı. Rusya, bir anda en büyük düşmanımız olmuştu. Artık Rus turist gelmiyor, döviz de getirmiyordu. O günlerde her taşın altından “dış mihrak” Rusya çıkıyordu. Peki, ne oldu? Siyaset değişti ve Rusya bir gecede “dostumuz” oluverdi, öyle ki Rus turistler çiçeklerle karşılandı. Öte yandan ABD, daha birkaç seneye kadar bizim “stratejik ortağımız”, “en iyi müttefikimiz” idi. Ama iktidar ve yandaş medyaya göre, şimdi en büyük “dış mihrak” ABD’dir. Hangi taşı kaldırırsak adeta altından ABD çıkıyor! Ekonomik kriz, ABD ile yaşanan Rahip Brunson krizine, Trump’ın tweetine bağlanıyor. “Ekonomik kriz yok, ekonomik saldırı var” deniyor. Ülkeyi yönetenler 81 milyonu “dış mihraklar” karşısında birleşmeye çağırıyor. Haliyle insanın kafası karışıyor. Kim “dost” kim “dış mihrak” belli değil.

Fakat belli olan bir şey var: Büyük miktarlarda dış borç alanlar, yatırım yapıp büyük kâr elde edenler, ekonomi krize girince “gelin birleşelim” diyorlar. Bu yüzden de “dış mihrak” oyununa başvuruyor, bizi körleştirmek istiyorlar. Gerçekleri görmeyelim; “hainler”, “kahrolsun dış mihraklar” diyerek sermaye sınıfının arkasına takılalım istiyorlar. Meselâ havaalanında işçileri ölesiye sömüren şirketlerin devasa borçlarını ödeyebilmeleri için susup oturmamızı, insanlık dışı koşullarda çalışmaya devam etmemizi bekliyorlar. Bu yüzden insan gibi muamele görmek isteyen işçilerin üzerine jandarmayı salıyor, biber gazı sıkıyor ve işçilere “hain” damgası vurarak gözaltına alıyorlar.

Kardeşler, iktidarın ve sermaye sınıfının çıkarlarına göre şekillenen dış siyaset oyunlarına kanmayalım. Sorunlarımızın gerçek kaynağına odaklanalım. Biz işçilerin yaşamını cehenneme çevirenler iç ve dış sermaye mihrakları/odaklarıdır. Sermaye mihrakları ister “dışarıdan” ister “içeriden” olsun, her koşulda sömürülen, alın terinin karşılığını alamayan, insan yerine konmayan biziz. ■